

Hanušovice

Kraj: Olomoucký

Správní obvod: Šumperk

Nadmořská výška: 400 m n. m.

Počet obyvatel: 2 925

Adresa URL: www.hanusovice.info

Okres: Šumperk

GPS souřadnice: 50.080486N, 16.936410E

První pís. zmínka: 1325 (699 let)

PSČ: 788 33

Historie obce Hanušovice

Dle listiny z 3. května 1325 postoupil rytíř Jan Wustehube kameneckému klášteru ve Slezsku Staré Město, tehdy jmenované Goldek, s deseti vesnicemi, mezi kterými se nacházely i Joannis villa, tj. Janova - Hanušova ves, Syfirdesdorph - Žibřidovice a Waltersdorph - Valteřice. Samy názvy svědčí o tom, že šlo o vsi založené v rámci kolonizace tohoto kraje někdy koncem 13. století, neboť byly pojmenovány podle svých zakladatelů, lokátorů Hanuše, Žibřida a Waltera. Všechny tři vsi byly od počátku součástí kolštejnského panství, nyní Branné, zatímco Hynčice nad Moravou, uváděné poprvé v roce 1414, patřily tehdy k novohradsko-šumperskému panství a později byly součástí panství velkolesinského.

Hanušovice měly už roku 1351 kostel a faru, která se jmenuje v zakládací listině litomyšlského biskupství. Z privilegia pro hanušovického rychtáře z roku 1439, v němž se setkáváme už s nynější českou podobou jména Hanussowicze, lze z velikosti obdarování soudit, že byly přirozeným hospodářským střediskem jižní části kolštejnského panství. V 15. století za česko-uherských válek a následujících bojů mezi kolštejnským pánem Hynkem ze Zvole a Jiříkem st. Tunklem z Braničky a na Zábřeze byly Hanušovice vypáleny a Vysoké Žibřidovice s Valteřicemi dočasně úplně zpustly. Teprve v následujícím století byly obnoveny. Na sklonku 16. století přibyla na jižním okraji Hanušovic nová ves Holba, která však už patřila k rudskému panství. Znovu utrpěly všechny zmíněné vsi za třicetileté války, v poklidné době druhé poloviny 17. a během 18. století se však rychle vzpamatovaly. Hanušovice se pro ně staly vzhledem k farnímu kostelu a škole i kulturním střediskem.

Hlavní rozkvět však Hanušovice teprve čekal. Roku 1852 zde byla založena moderní úpravna lnu a ještě do konce 50. let 19. století tu největší šumperský podnikatel Eduard Oberleithner založil dvě přádelny lnu, jednu na jižním okraji Hanušovic, druhou v sousední Holbě na druhém břehu Moravy. Počátkem 70. let bylo v tomto největším podniku tohoto druhu na Moravě a ve Slezsku zaměstnáno už 800 dělníků a dělnic a po technické stránce představoval špičkový podnik v tehdejší rakouskouherské monarchii. Další obyvatelé z Holby, Hanušovic a okolních obcí našli v 60. letech 19. století zaměstnání v jindřichovské papírně a roku 1874 zřídila společnost šumperských průmyslníků druhý největší podnik v Holbě, pivovar. Dalším činitelem, který hrál v případě Hanušovic a jejich okolí důležitou úlohu, bylo spojení s okolním světem železniční tratí Šternberk - Šumperk - Králíky roku 1873, která byla v polovině 80. let spojena v Hanušovicích s tratí Olomouc - Bruntál - Krnov - Frývaldov, nyní Jeseník - Hanušovice. Ty se staly významným železničním uzlem, doplněným roku 1905 o lokální trať Hanušovice - Staré Město. Ke zmíněným podnikům se přidružila do počátku 20. století i řada menších, jako výroba

zemědělských strojů, pila, koželužna, sodovkárna, kamenolomy, takže Hanušovice spolu s Holbou představovaly průmyslově-zemědělské obce.

Za první republiky se staly centrem německého a českého školství pro celé široké okolí. Bohužel za nacistické okupace se zde a v okolí nacházely zajatecké tábory a na pozemcích hanušovické přádelny byla zřízena i pobočka koncentračního tábora Gross Rosen pro asi 250 polských židovských žen. Po druhé světové válce, po odsunu německého obyvatelstva, obec dále rostla až do dnešní podoby. 3. května 1975 uplynulo 650 let od první písemné zmínky o Hanušovicích. Při této příležitosti a vzhledem k poválečnému růstu počtu obyvatel a průmyslu byly Hanušovice roku 1975 povýšeny na město a o dva roky později byl schválen i jejich nový městský znak.

